

PIA
HEIKKILÄ

Deln
rotan-
pyydystäjä

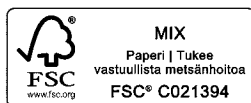
BAZAR

PIA HEIKKILÄ

Delhin rotanpyydystäjä

Suomentanut
Annukka Kolehmainen

BAZAR

1. painos

© Pia Heikkilä ja Bazar Kustannus 2026
Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä.
Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

Englanninkielisestä käsikirjoituksesta *The Rat Catcher of Delhi*
suomentanut Annukka Kolehmainen

Suomenkielinen laitos © Annukka Kolehmainen
ja Bazar Kustannus 2026

Koraanin säkeet arabian kielestä suomentaneet
Jussi Aro, Armas Salonen ja Knut Tallqvist (WSOY, 1957)

Taitto: Jukka Iivarinen / Taittopalvelu Vitale

ISBN 978-952-403-361-9
Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:
tuotevastuu@bazarkustannus.fi

”Ne syövät ruokaamme. Ne kalustavat pesänsä roskillamme. Ne lävistävät hampaillaan peltimme, lyijyputkemme ja betonimme. Ne voittavat meidät oveluudessa kerta toisensa jälkeen. Ne ovat varjomme, vihollisemme, lähinaapurimme.”

– *Spy*-lehti, 1988

Joka viideskymmenes sekunti intialaisperheessä tapetaan tyttö-lapsi.

Tyttäriä:
abortoidaan
hylätään
haudataan elävältä
myrkytetään
näлкиinnytetään
murskataan kivillä
jätetään kuolemaan tauteihin
tukehdutetaan tyynyillä
heitetään junista

Yli 63 miljoonaa intialaisnaista on kateissa.

Kukaan ei tiedä tarkalleen, montako tyttöä on kadoksissa, mutta kansalaisjärjestöjen arvion mukaan heitä katoaa vuosittain yli 600 000.

Noin 40:tä prosenttia lapsista, jotka on virallisesti ilmoitettu kadonneiksi, ei koskaan löydetä.

Lähteet: Intian taloustutkimuslaitos, *Guardian* ja *International Journal of Trend in Research and Development*

OSA 1

Vanha Delhi

Nyt

JOKA AAMU AJATTELIN ensimmäiseksi samaa. Olin tappanut 105 765 elävää olentoa. Vain yksi niistä oli ollut ihminen.

Tänä aamuna tunsin jonkun tuijottavan minua. Paksu, valtava rotta lepuutti suomuista häntäänsä lattialla. Sen mustanruskea turkki oli liukkaan öljyinen, ja sen nappisilmien katse porautui suoraan minuun.

Sitä kai kiinnostivat dahlchawal-ateriani tähteet.

”Zua-aaa, aika nousta”, joku huusi alakerrasta.

Rotta istui liikkumatta ja nuoli odottavasti vaaleanpunaisia huuliaan.

Kun rotat vaistoavat vaaraa, ne jähmettyvät ja yrittävät sulautua taustaan. Tämä aivoton kusipää oli taatusti värisokea, koska seinä sen takana oli maalattu kirkkaanoranssiksi.

”Zua-aaa, arre bhai. Tule jo alas, Zu, sinulle on vieraita”, ääni jatkoi teetarjotinten kalinan ja rukouskutsun lomasta.

Hossain liikahti unissaan, kun nousin hiljaa yhteiseltä patjaltamme.

Otin paksun pakkausteipin vuoteeni viereisestä laatikosta, jossa koko maallinen omaisuuteni oli, ja ryhdyin käärimään sitä tiiviisti rintani ympärille. Tarkkailin toisella silmällä Hossainia ja toisella rottaa.

Teippauksen jälkeen nostin salwar-housut lattialta, nuuhkaisin niitä ja vedin ne jalkaani. Sitten otin yksinkertaisen, valkoisen kamizini, joka riippui huoneen ainoasta koukusta. Viimeiseksi kufi-hattu – olihan perjantai, rukoukselle omistettu pyhäpäivä.

Nyt rotta katseli, kun puhdistin hampaitani neempuutikulla. Annoin sen nauttia viimeisistä hetkistään.

”Vain toinen meistä voittaa, kamu, enkä minä aio hävitä.” Iskin sille silmää halkeilleen peilin kautta.

Hymyilin rotan röyhkeydelle, kyykistyin ja murskasin sen pienen kallon silmänräpäyksessä vain kahdella sormella.

Varpuset olivat yksi kerrallaan puhjenneet sirkuttamaan, ja pian ulvovat koirat, kukot, siat, vuohet, ihmiset ja liikenne liittyisivät kuoroon ja kiihdyttäisivät metelin kimeäksi kakofoniaksi.

Katselin Hossainia, joka nytkähteli unissaan ja hymyili. Hän oli ainoa oikeasti miespuolinen tyyppi, joka sai asua täällä, ellei minua ja Laal-vuohta otettu lukuun.

Katsos, jos tarkkoja oltiin, kukaan meistä ei ollut varsinaisesti ”mies”. Edes Hossain-paralla ei ollut palleja: niiden paikalla oli käpristyneet kikkareet ja miehisen elimen tilalla tynkä, joka näytti pelkältä ihonriekaleelta. Hossainin äiti oli huorannut työkseen ja elänyt hijrojen parissa, jotka eivät olleet sen paremmin tyttöjä kuin poikiakaan. Äidin kadottua tyttöpojat olivat huolehtineet Hossainista mutta leikkauttaneet osan hänen poikavärkistään pois sivukadun teurastajalla – oletettavasti hygieniasyistä. Toimitus oli tulehduttanut hänen sukukalleutensa ja muuttanut ne mustiksi kuin aavikon yö ja suomuisiksi kuin liskon selkä. Lopulta koko kapistus oli pudonnut pois omia aikojaan.

Ehkä Hossain uneksi parhaillaan, että hänellä oli mahtavat kivekset täynnä väkevää siemennestettä, jota hän ruiski ympäri kaupunkia.

Laal-vuohi oli vain, no... vuohi, joka id-juhlassa ravitsisi meitä verellään, sisälmyksillään ja lihallaan.

Entä minä? En ollut varsinaisesti mikään – pelkkä outo-lintu, hupsu kersa, jolla oli pelottavat, epämuodostuneet kädet.

Ulkopuoliset tuomitsivat liian herkästi! Piti olla joko nainen tai mies, ja kaikki halusivat turhankin innokkaasti kertoa, millaisia meidän olisi pitänyt olla.

Täällä Khusbaghissa kukaan ei koskaan vaatinut muita olemaan sitä eikä tätä, vaan kaikki saivat olla täsmälleen sellaisia kuin halusivat.

Laal oli alkanut määkyä aamiaistaan, ja kokkausvuorolainen kiroili keittiössä ja kolisteli painokkaasti patoja ja kattiloita.

Viskasin kuolleen rotan huoneemme metallikaiteen yli, joka teki parvekkeen virkaa. Se oli kiinnitetty kummastakin päästä vain punaisella narunpätkällä, ja jos olisin nojautunut siihen, se olisi luultavasti antanut periksi.

Kuollut jyrsijä mätkähti raskaasti pihalle.

”Zua, mitä helvettiä”, joku manasi käheästi sisältä, ja kysymystä seurasi limainen rykäisy.

”Älä hitto soikoon tyrkytä lemmikkejasi meille”, joku toinen ärähti.

”Jätä lapsiparka rauhaan, hänen pallinsakaan eivät ole vielä laskeutuneet”, kolmas sanoi.

”Aiotko odottaa vierastasi?” ensimmäinen ääni puuttui puheeseen.

”Tullaan!” huikkasin.

Pihalla nostin rotan maasta ja tunsin sen painon kämmenelläni. Se oli uros, koosta ja röyhkeydestä päätellen yksi

laumansa johtajista. Kenties rotan nappaaminen ennusti hyvää tälle päivälle!

Tavallisesta poiketen havelin raskas puuovi oli raollaan, ja livahdin ulos aukosta. Astuessani kadulle työnsin epämuodostuneet käteni vaistomaisesti piiloon salwarin taskuun. Oikeassa kädessäni oli kolme sormea ja vasemmassa vain peukalo ja etusormi. Minulle ne riittivät vallan mainiosti, useimmille kuitenkin eivät.

Luultavasti ylimääräisistä sormista olisi ollut vain haittaa. Mihin muuhun vaikkapa pikkurillejä käytetään kuin nenän kaiveluun?

Kuka kaipasi minua näin aikaisin? Kenties asiakas, joka oli unohtanut maksaa? Olin kirjannut pieneen muistivihkooni viisikymmentäseitsemän delhiläistä, jotka olivat minulle velkaa. Useimmat palasivat itkien luokseni, kun rotat tulivat takaisin, ja laskutin heiltä tuplahinnan joutuessani tekemään kaiken uudelleen.

Olen Zua-Zuha-Zuhaji! Kutsu minua miksi haluat. Olen Delhin kysytyin rotanpyydystäjä, ja liiketoimet kukoistavat! ajattelin hilpeästi.

Kujalla kadun vastakkaisella puolella lymyili varjo.

Varjo astui näkyville. Sen kasvot eivät olleet asiakkaan eivätkä liioin muukalaisen. Ne kuuluivat hyvälle tutulleni, jonka piirteet tunsin lähestulkoon yhtä hyvin kuin omani.

Päivän lämmin, maidonvaalea hehku happani saman tien kielelläni.

Kuollut rotta oli edelleen salwarini taskussa. Puristin sitä niin lujaa, että sen sisälmykset purskahtivat ulos suusta, ja valkoiseen, jäykkään salwariini levisi suuri, punainen veritahra.

Nyt ruumiita oli 105 766.

LUKU 2

Uttar Pradesh

Silloin

PARADISE GARMENTS – PARHAINTA VAATETUSTA
JA KÄSITYÖTAITOA VUODESTA 1997.
HIENOINTA TUONTILAATUA! TOIMITUS TAATTU.
OMIST. SINGH & SINGH PUH. 9833340120

KYLTTI PIHALLA OLI NIIN SUURI, että se peitti kookkaan halkeaman tehdasta ympäröivässä betonimuurissa. Muurin harjalla oli piikkilankaa ja lasinsiruja. Nimestään huolimatta paikka ei totisesti näyttänyt paratiisilta.

Tehtaassa ahertavat lapset lemusivat maaseudulta. Heidän tunkkainen, multainen hajunsa sekoittui likaan, hiekeen ja lehmänlantaan, pinttyi heidän laihaan kehoonsa ja muutti koko huoneen ilman pistävän kitkeräksi. He istuivat siisteissä riveissä jalat ristissä lattialla, ja heidän välissään oli nappeja vanhoissa peltipurkeissa, lankoja ja kangasta. Kärpäsiä pörräsi joka ruumiinaukossa, mutta yksikään käsistä ei läiminnyt niitä pois vaan keskittyi liikuttelemaan vikkelästi neulaa ja lankaa.

Kymmenissä pikkuruuisissa, näppärissä sormissa valmistui sauma toisensa perään, nappi toisensa perään yhden ainoan loisteputkilampun valossa, joka muutaman sekunnin välein särähteli sammuksiin.

Ikkunoita ei ollut, ja katossa killui vain yksi, huteru tuuletin. Tukahduttava kuumuus riippui matalalla pikkuihmisten niskassa ja painoi heitä yhä alemmas. Kukaan ei nostonut katsettaan, kun minut ohjattiin paikalleni.

Kaikilla oli hoikat, kömpelöt jalat ja kädet. Silti heillä oli myös täysi rivi sormia ja varpaita – vain minulla oli alle kymmenen sormeja ja varpaistanikin puuttui pari, mutta kukaan ei näyttänyt tekevänsä asiasta sen suurempaa numeroa.

Ennen kuin olin lähtenyt kotikylästäni, äitini oli letittänyt pitkät, mustat hiukseni kireille, kiiltäville palmikoille ja kiinnittänyt niiden päät ruseteilla. Hän oli istunut vaiti, pyyhkäissyt vain hätäisesti kyynelen poskeltaan.

Yksi ruokittava suu vähemmän, yhdet raskaat myötäjäiset vähemmän, yksi tyttö vähemmän raunioittamassa perheensä mainetta typerillä tempuillaan ja rakastumassa väärään poikaan.

Täällä Paratiisissa pojat ja tytöt saivat olla vapaasti yhdessä, toisin kuin ulkomaailmassa. Kukaan ei kai piitannut, vaikka olisimme nähneet toistemme intiimit osat tai kosketaneet niitä, olimmekaan saastaista pohjasakkaa, jota omat vanhempammekaan eivät huolineet.

Kun olin viettänyt ensimmäisen päiväni ommellen niin kauan, että silmäni menivät kiertoon, lapsista kookkain, härkämäinen tyttö, näytti minulle nukkumapaikkani.

”Olemme joukon vanhimmat, joten saamme paikan tuulettimen alta”, tyttö sanoi. Häntä kutsuttiin nimellä Tulsi.

Tytön kasvot olivat litteät ja leveät kuin pyöreä baltikulho, käsivarret kaksi kertaa niin paksut kuin kaikilla muilla ja reidet kookkaat kuin kaasupullot. Hänen koko kehoaan peitti tuuhea, musta apinankarva.

”Vauvat nukkuvat tuolla.” Hän osoitti umpiupuuneita, likaisia lapsia, jotka näyttivät huomattavasti ikäistään vanhemmilta maatessaan läjässä tahraisten rääsyjen päällä.

Heidän olisi pitänyt nukkua äitinsä kainalossa sen sijaan, että he käpertyivät lian kuorruttamille patjoille kuin eksyneet, vastasyntyneet kissanpennut. Itse olin lakannut nukkumasta äitini vieressä suunnilleen viisivuotiaana, mutta toisinaan säikähdettyäni yön hirviöitä olin livahtanut hänen vuoteeseensa, hengittänyt hänen lämmintä, tuttua tuoksuaan ja nauttinut tunteesta, että maailmassa oli kaikki hyvin.

Kun ajattelin äitiä, jokin liikahti sisälläni. Vaikka hän oli tehnyt tämän minulle, hän oli tehnyt sen selviytyäkseen.

”En piittaa nimestäsi enkä nyyhkytarinastasi. Aion kutsua sinua Larkaksi”, Tulsi ilmoitti.

Larka. Poika. Se kuulosti hyvältä. Nimi varmaankin sopi minulle, sillä olin laiha ja rintani oli litteä kuin Punjabin tasan-ko. Kasvoni olivat symmetriset, ja parasta niissä oli pieni nenä – harvinainen piirre suvussa, jonka useimmat jäsenet olivat saaneet ristikseen valtavan, pakoraa muistuttavan nenän.

Asetuin paikalleni nukkumamaton reunalle kuuden muun vanhimman, suunnilleen kaksitoistavuotiaan lapsen viereen.

”Valot pois kahdeksalta”, kirkkaanvihreään turbaaniin pukeutunut mies huusi ja paiskasi oven kiinni perässään.

Herra Singh, toinen omistajista.

Myöhemmin kuulin, että omistajaveljekset Harpreet ja Gurpreet Singh olivat käsittämättömän rikkaita ja kummallakin oli hieno auto, matkapuhelin ja seteleitä pullisteleva lompakko.

”Veljekset kuvittelevat, että määräävät täällä, mutta kun he iltaisin lähtevät kotiin kuuntelemaan paksujen, jalokiviin

verhoutuneiden vaimojensa juttuja ja ahmimaan kasoittain rasvaista lihaa riisin kera, täällä pätevät vain ja ainoastaan minun sääntöni”, Tulsi sanoi maatessaan selällään ja pureksien jotakin, ilmeisesti ruohoa. Paikassa, jossa jokainen ruoanmurena oli tärkeä, häntä ei kannattanut uhmata. Ensinnäkin hän näytti olevan hindu ja mahdollisesti myös ylempää banjari-kastia, mikä ei totisesti tiennyt hyvää meille muille.

*

Auringonlaskut seurasivat toisiaan, ja aloin sopeutua uuteen elämään. Joka ilta vartijat Salim ja Hena lukitsivat meidät saastaiseen, pölyiseen halliin, joka haisi virtsalta ja jonka ainoat kalusteet olivat matot lattialla. Yöksi ilma viileni aavistuksen, mutta sähköt katkaistiin, jolloin huoneen ainoa katto- tuuletin lakkasi toimimasta. Tahmea, raskas kuumuus sai kehoni lemuamaan.

Minulla oli tapana tarkistaa, oliko alapäässäni tapahtunut kehitystä. Alkuun näin vain yhden tai kaksi pitkää, harittavaa karvaa ja nyppäsin ne irti, mutta mitä enemmän nypin, sitä pahemmin ne näyttivät villiintyvän. Pian jalkojeni välissä rehotti kokonainen viidakko.

Kuukautiseni eivät olleet vielä alkaneet, kiitos Allahin, sillä täällä kuukautisia oli mahdoton kätkeä. Bismillah, halusin estää typeriä menkkoja tulemasta rukoilemalla hiljaa joka ilta.

Oi, Khuda! Ole kiltti ja pidä veri poissa.

Pidä se sisälläni.

Älä anna minun tulla naiseksi.

Oi, Khuda! En tahdo koskaan olla nainen!

En käsittänyt, miten oli edes mahdollista, ettei verenvuoto jalkojen välistä muka tehnyt kipeää. Tiesin, että joillakin ty- töillä oli kuukautiset, sillä olin nähnyt verisiä rättejä pihalla. Mutta aina, kun yritin kysellä lisää, he sulkeutuivat ja kieltäy- tyivät kertomasta enempää. He saivat kuitenkin luvan peseytyä tavallista useammin. Veriset rätit piti ripustaa erilleen muusta pyykistä, ja vuodon aikana kaikki välttelivät tyttöä. Väitettiin, että hän oli likainen ja pilaantunut.

Kerran viikossa koitti kylpy- ja kuurauspäivä, jolloin kaksi kylän naisista, Kanta ja Amba, saapuivat pihalle pelkkään sariin kietoutuneina. Heillä oli mukanaan kaksi sankoa ja vesiletku. Toisessa sangoista oli saippuavettä, ja toinen oli tyhjä. Meidät ja astiat pestiin samalla saippualla. Meidän piti riisuutua alus- vaatteisillemme, asettua naisten saippuoitavaksi ja seisoa sitten sangossa, jotta vettä ei menisi hukkaan, kun he hulauttivat sitä päällemme. Jonon viimeinen lapsi sai likaisimman veden.

”Liikettä niveliin! Tulkaa, lapset!”

”Seeeuraava!” he huusivat tuupatessaan edellisen kylvetet- tävän pois tieltä.

Me kaikki seisoimme jonossa, ja vahvimmat tönivät pie- nimpiä syrjään päästäkseen jonon kärkeen. Gurpreet seisoskeli hieman kauempana siististi taiteltu ja kiedottu sininen turbaa- ni päässään ja varoi saamasta vesiroiskeita kiiltäville kengil- leen. Hänen partansa oli kolmion muotoinen, mikä sai hänen leukansakin näyttämään partaterällä muotoillulta. Hänen turbaanissaan oli korkea, terävä huippu, ja mietin, oliko sen tarkoitus saada hänet näyttämään pidemmältä, sillä hän oli mieheksi lyhyt. Kaikki hänessä oli pistävää, terävää ja uhkaa- vaa. Hän piteli hienoa matkapuhelintaan koholla kuin olisi kuvannut meitä. Miksi ihmeessä? Olimme vain saastaisia eläimiä, jotka kieriskelivät likavedessä.

En käsittänyt, kuinka vanhempani olivat saattaneet myydä minut paikkaan, jossa kukaan ei osoittanut meille rippustakaan kunnioitusta, kiltteydestä puhumattakaan. Vaikka kotona olimme kärsineet jatkuvasti nälkää, ainakaan kukaan ei ollut viskonut likavettä päällemme ja kuvannut sitä. Ainakin olimme saaneet vapaasti leikkiä sen sijaan, että olisimme omelleet loputtomasti nappeja ja saaneet selkäämme. Kuinka he olivat saattaneet kuvitella, että saisin täällä paremman elämän?

Gurpreetin kovaksi lakattu parta liimautui tiukasti kasvoihin. Joinakin aamuina hän tuli tehtaaseen kangas sidottuna leukansa alle, ilmeisesti pitääkseen partansa muodossaan. Se sai hänet näyttämään hölmöltä, mutta kukaan ei uskaltanut edes hymähtää, ei koskaan. Sillä täällä Paratiisissa nauru oli piiloutunut jonnekin nurkkien pimeyteen.

”Ne voittavat meidät oveluudessa kerta toisensa jälkeen.”

AAMUISIN ZOYA ajattelee tappamiaan olentoja. Tänään niitä on 105 765, ja vain yksi niistä on ihminen.

Ensimmäisen rottansa Zoya tappoi hikipajassa, jossa hän ompeli vaatteita muiden lasten kanssa, ja nyt hänestä on tullut Delhin kuuluisin rotanpyydystäjä. Hän asustelee ränsistyneessä havelissa perheensä joukko laitakadun kulkijoita, joiden kieli on rivoa mutta sydän puhdasta kultaa.

Ollakseen uskottava bisneksissään Zoya on pukeutunut pojaksi, eikä se haittaa häntä vähääkään. Asu on auttanut häntä myös pysymään tunnistamattomana hikipajan pomoilta, joiden kynsistä hän pakeni. Mutta tänä aamuna Zoya tietää paljastuneensa, kun menneisyys ilmestyy kolkuttamaan havelin ovea.

*Pia Heikkilän romaani sykkii Intian huumaavaa,
aistit herättävää elämää temmaten mukaansa
ainutlaatuiselle matkalle Zoyan kanssa,
jonka charmi loistaa vaikeimpinakin
hetkinä kuin tuhat aurinkoa.*

ISBN 978-952-403-361-9

84.2

BAZAR

BAZARKUSTANNUS.FI